

Poučni in zabavni drobiž.

Izkopavanje. Angleški vnani urad je te dni naznanil načelniku zakladov za preiskovanje Palestine, v Londonu, da je sultan dovolil za dve leti izkopavanje v Jeruzalemu. Vodja teh del Bliss je že odpotoval v Jeruzalem, da nadaljuje dela, ki so se bila pretrgala za jedno leto.

Nov prirodoznanski muzej se snuje v Čikagu. Meščan Marshall Field je podaril milijon dolarjev za poslopje tega muzeja. V tem muzeji se zbera pred vsem prirodoznanski predmeti s čikaške razstave.

Kaznjenec — domači učitelj. „Gaceta de Madrid“ poroča, da je Benito Barragan Ocana pomiloščen. Bil je obsojen v dosmrtno prisilno delo. Pomilostili so ga, ker je dotičnik v dvajsetih letih, ko je bil v zaporu v Chuti, se vedno vzgledno obnašal, pridobil si tako zaupanje oblastev in zasebnikov, da so mu najprve rodbine v mestu izročale otroke svoje v odgojo.

Komet. Pred nekaterimi dnevi prikazal se je na nebu majhen komet, katerega je zagledal angleški zvezdar znani Der-ning v Bristolu dne 26. marca. Komet je videti v ozvezdji Leva.

Novice.

— **Imenovanje.** Deželni odbor kranjski je imenoval gg. dr. J. Eržena okrožnim zdravnikom v Postojni, dr. P. Košenino okrožnim zdravnikom v Metliki dr. Fr. Gombač-a potovalnim učiteljem za vinarstvo.

— **Slovenec — škof v Ameriki.** Poroča se, da je za škofa v Saint Cloudu v Severni Minesotti izvoljen naš rojak č. g. Jakob Trobec.

Umrli je v Celovcu dne 9. aprila t. l. kanonik preč. g. Andrej Alijančič v 82. letu svoje starosti. Pokojnik rodом iz Kovorja na Gorenjskem bil je iskren rodoljub slovenski, kot tak večletni odbornik Mohorjeve družbe in velik prijatelj ubožcev. N. v m. p.

— **Centralna komisija za obrtni pouk,** sešla se je minoli pondeljek na Dunaji k svoji 34. seji, odkar obstoji. Seje se je vdeležil tudi novoimenovani član te komisije gospod ces. svetnik Ivan Murnik. Na dnevnem redu je bilo pri seji mej drugim tudi posvetovanje o povzdigi domače lončarske obrti na Kranjskem in slamnikarske obrti v Domžalah, glede povzdige slamnikarske obrti je komisija pritrdila dotičnim predlogom poročevalčevim, glede povzdige lončarske obrti pa se je sklenilo naučno ministerstvo naprositi, da v to potrebno ukrene.

— **Kranjska hranilnica v Ljubljani** je imela dne 6. t. m. svoj občni zbor. Čistega dobička je hranilnica imela minulo leto 201.903 gld. 34 kr.; po vseh odbitih darilih in stroških. Skupno imetje, katero ima hranilnica oskrbovati znaša 34.412.208 goldinarjev 98 kr. Posojila na hipoteke znašajo 13.839.867 goldinarjev 64 kr.; interesentje imajo vloženih 29.172.761 gld. 19 kr. Skupni rezervni zaklad hranilnice znaša 3.701.433 gld., 36 kr. V dobrodelne namene je hranilnica dala letos 51.480 gld. V namen praznovanja 75letnice hranilnice, ki bo prihodnje leto, se je sklenilo določiti 150.000 gld. eventuelno še nadaljnih 200.000 gld. Za eventuelno zgradbo nemškega gledališča v Ljubljani se je postavilo v reservo 20.000 gld.

— **Javna skladišča v Trstu** prešla s 1. aprilom t. l. v državno oskrbo. Zakon o prevzetju teh skladišč v državno opravo pride v kratkem pred poslansko zbornico.

— **V Železnikih** se je nedavno vršila volitev novega občinskega načelnistva. Županom izvoljen je bil gosp. Košmelj Luka; kot svetovalci pa gg. Levičnik Jos. I. Globočnik Leop. II. in Demšar Jos. III.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so od 1. marca do 31. marca t. l. naklonili: Družbin podpredsednik g. Luka Svetec in g. Alojzija Koblarjeva iz Litije vsak po 1 letnik „Cvetje iz vrtov sv. Frančiška“; g. Helena Lenassijeva iz Postojne pisemskih znamk; uradništvo „Slovenskega naroda“ šestnajsto zbirko prvih kron, nabranih od 1. febr. do 28. febr. t. l. v skupnem znesku 338.89 kron; sl. moška podružnica v Kranji 45 kron in sicer 30 kron novoletne odkupnine kranjskim narodnjakinj in narodnjakov, 6 kron pa nabranih v družbah; sl. kmetska posojilnica ljubljanske okolice 20 gld.; neimenovana gospa iz Ribnice 30 kron in sicer so 22 kron darovale č. ribniške gospe, 8 kron pa vesela družba; č. rodbina F. Omersa v Kranji mesto venca na krsto veliki dobrotnici naše družbe, prvomestnici gospej Mariji Murnikovi 10 gld., sl. posojilnica v Gornjem Gradu 5 gld.; hišna družba „Omizje“ v Mozirji 5 gld., nabranih kot kazen za rabljene tujke v slovenščini; gospod Oton Bajer in I. Jenko, člana ravnateljstva kmetske posojilnice za ljubljansko okolico, po 5 gld.; prvomestnica kranjske ženske podružnice, g. Leopoldina Šavnikova 4 gld., g. dr. I. Bezjak v Mariborski čitalnici 2 gld. 70 kr. in gg. Jaroslav Kunst, Alojzij Cimperman in Julij Žigon na Polzeli pri Celji za piruhe 2 gld. 50 kr. — Iskreno se zahvaljujoč vsem darovateljem izrekamo sedaj, ko pomlad vzbuja povsod novih upor, tudi mi nado, da se nas bo požrtovalno slovensko občinstvo vedno bolj pogosto spominjalo, kakor so tudi potrebe pri omenjenem šolstvu od dne do dne večje. Hvalni narod Vas, blagohotni darovatelji, ne bo pozabil.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Iz Radeč pri zidanem mostu** se nam piše koncem marca. Most, katerega želeli smo tako dolgo, gradi se vzlic tako ugodnemu vremenu vendar le kot počasi. Vendar pa še zmirom govore, da bode do konca meseca julija t. l. gotov, četudi podjetnik po izreku nekega veččaka dela s tako priprostim pripomočki, kot nekdanji Egipčani. 8. m. m. se je položil prvi kamen na štajarski strani, kar se je s primerno slovesnostjo, s pogostenjem delavcev in s streljanjem zgodilo; v spomin za prihodnje čase se bode vzdalo na kranjski strani v temeljni kamen več načrtov in tiskovin, kakor tudi imenik pri mostu zaslužnih mož. Upamo, da bode most vsem okoliščanam v največjo korist. Tako tudi upamo, da na novo ustanovljena posojilnica bode marsikomu v pomoč. 3. aprila bil je prvi uradni dan posojilnice, kateri nam je precej dal upanje, da bode stvar napredovala. Udov pristopilo je precej 30 in mej njimi je tudi precej takih mož, da moramo biti ponosni nanje, posebno z veseljem pa smo sprejeli pri drugim uradnem dnevu od obče poznanega rodoljuba darovanih 200 gl., toraj ne vloženih ali kot delež temveč naravnost darovanih. Veselje pač bi bilo, ko bi bila večina pri nas v Radečah za dobre reči tako vneta ali žal, da imamo nekaj intelegence, ki nam bode rajši nasprotovala, nego pomagala, in to so možje, s katerimi bomo imeli mnogo opravka, ali zaradi tega ne zgubimo poguma. In kakor smo že marsikaj dočakali, da se je na boljše obrnilo, tako bomo tudi tukaj še dotičnim nasprotnikom pravo dokazali in jih zase pridobili; vsem pa, ki se kot narodne domoljube priznavajo, kličem na delo in kmalu k posojilnici kot udje pristopite. Blagim podpornikom bode pa že Bog obilno povrnil.

— **Utopljenec.** Minolo nedeljo popoldne so pri Janeževi tovarni potegnili iz Ljubljanske truplo nekega Al. Stradnerja, kolarskega pomočnika doma od Radgone na Spod. Štajarskem. Stradner je iz samomorilnega namena šel v vodo in si v to ime zvezal roki in nogi predno je skočil v vodo.

— **Iz Save** potegnili so pod Podnartom na Gorenjskem dne 4. t. m. 50letnega Nikolaja Valentinčiča, urarskega pomočnika pri Jož. Pogačnik-u v Podnartu. Valentinčič pal je najbrže v pijanosti v Savo in utonil.

— **Požar.** Dne 6. t. m. po noči uničil je ogenj Mariji Orajnar v Hudenji občine trebenjske vsa gospodarska poslopja

s krmo in orodjem vred. Škode je 2000 gld. Pogorelka je bila zavarovana za 650 gld. — Dne 7. t. m. ob treh zjutraj pričelo je goreti pri županu Jož. Lahu v Klancu v kamniškem okraji, je vpelilo temu vsa poslopja, istotako sosedinji Katarini Pogačar, sosedu Janezu Koširju pa skedenj. Lahu je poginilo v ognju tudi osem prašičev in ena krava. Škode ima Lah do 2600 gld. zavarovan je bil za 1000 gld. Pogačar ima škode 4000 gld. zavarovana je bila za 1250 gld. Košir ima škode 200 gld., zavarovan je bil za 150 gld. Lah in njegova žena sta se tudi pri gašenju in rešitvi več ali manj poškodovala. — V obeh nevedenih slučajih se sumi, da je bilo nalašč zažgano.

— **Nesreča.** 63letni vdovec Jožef Tešina je 3 t. m. v nekem gozdu pri Stražišči pri Kranji kuril, a se pri tej priliki tako ožgal, da je vsled tega še isti dan umrl.

Družba goljufov.

Že deset let je velika družba goljufov tirala sleparije po Angliji, Holandiji in Nemčiji. V svoje mreže je pa največ vabila Galičane, ker je njen vodja po imenu Šapira doma iz Galicije in je zatorej dobro poznal lahko-mišljenost svojih rojakov. Najbrž so pa agenti te družbe zahajali tudi v Galicijo samo in tam poizvedovali po ljudeh, katere bi bilo moč oslepariti. Goljufig samih pa niso v Galiciji izvrševali.

Nepričakovano je ta ali oni kmet ali obrtnik v Galiciji dobil pismo iz Londona, kjer je bil menda glavni sedež sleparjev, pismo, v katerem se mu je ponudilo, da mu preskrbe po 20, oziroma 37 $\frac{1}{2}$ odstotka cene dobro ponarejenih ruskih ali pa avstrijskih bankovcev. V pismu se je dotičnik pozval, da odpiše na navedeno addresso v Londonu. Pri tem pa niso navajali vedno jedne in tiste adrese, menda, da bi policija ne prišla jim tako lahko na sled.

Če je odpisal dotičnik v London in zahteval po naročilu „blaga“, so ga goljufig že imeli v krempljih. Dobil je povabilo, da naj pride v Rotterdam, London ali pa kako nemško mesto, kjer se mu bode ponarejen denar izročil. Reklo se mu je, da naj prinese več tisoč goldinarjev seboj. Da ga še bolj osleparijo, so mu poslali vzorec ponarejenih bankovcev. Vzorec je bil samo na jedni strani na svilen papir odtisnjen bankovec, ali pa tudi popolnoma izdelan. Ti vzorci so kazali, da znajo v Londonu zares izvrstno ponarejati bankovce. Ti bankovci, ki so se poslali za vzorec, so bili pristni, kajti sleparji bankovcev ponarejali niso.

Če je ponudnik bil voljen priti v London ali kam drugam, se mu je naročilo, da naj brzojavno naznani čas svojega prihoda. Sleparji ga pa niso pustili, da bi prišel v London. Vsprejeli so ga že na potu in izpeljali v kak hotel. Ljudje, ki so ga pričakovali, imeli so pred vsem nalogo se prepričati, če ima denar pri sebi in če ni morda obvestil policije.

Če se je pokazalo, da je vse v redu, je začel svoje delovanje glavar teh goljufov. Speljali so dotičnika v kako beznico ali pa na prosto polje. Tje je prišel Šapira, vzel zavitek z pravimi bankovci od tujca in mu izročil večji zavitek s ponarejenimi bankovci. Če je ogoljufanec zavitek še le doma odprl, videl je, da so zgoraj in spodaj zares

pravi avstrijski ali pa ruski petaki, ali druga vsebina so pa bili zreski papirja v velikosti bankovcev.

Če je pa dotičnik bil previden in se ni dal preslepiti, so se poslužili druge zvijače. Ko so se pogajali, prišla sta dva moža, ki sta se izdala za policijsta. Prijela sta najprej Šapira, in ko je ta vse priznal, sta pobrala pravi in ponarejeni denar in odpeljala Šapira in tisto osebo, ki je tujca k Šapiri pripeljala. Tujca sta pustila, da je ubežal.

Če to ni bilo mogoče, izvabili so žrtvo v Rotterdam, in so prišli Šapira in tovariši in ter odpeljali kupca na mejo. Tukaj si je dal dati Šapira kupnino, ali jeden njegovih tovarišev je pa tujcu vtaknil v žep zavitek, v katerem so imeli biti ponarejeni bankovci, katerega naj pa zaradi varnosti pogleda še le, ko pride čez mejo. V zavitku so pa bili le zreski papirja.

Poprej je pa Šapira naznanil carinskemu organom, da jim v roke pripelje tihotapca. Pri carinskem uradu je privedši jednega svojih tovarišev označil kot dotičnika. Moža so mejni stražniki strogo preiskali ali ko niso našli ničesa carini podvrženega so ga seveda izpustili.

Tujec, ki je to opazoval, je mislil, da so kaj izvedeli o ponarejenju denarja in so zato Šapira in njegovega tovariša prijeli, ter je ubežal, predno je bilo carinsko preiskovanje končano, da bi tudi njega ne prijeli in ne odpeljali v zapor.

V vseh teh slučajih se je goljufanec bal ovaditi, da bi tudi sam ne prišel sodišču v roke. Tako je bilo mogoče, da so goljufig tako dolgo sleparili, ne da bi se bilo izvedelo.

Nazadnje je policija le nekaj zavohala. Dunajska policija je izvedela, da je jeden teh sleparjev odšel v Berolin in je to naznanila berolinski policiji. Dotičnik se je v Berolinu v nekem hotelu nastanil kot Roman Herz, strojni inženjer iz Londona. Policija ga je prijela in pokazalo se je, da je delavec Jožef Adolf Hertz, član družbe goljufov. Policija je pa znala to stvar tako tajno obdržati, da Hertzovi tovariši niso zvedeli, da je on prišel v roke pravice. Od Herzta so izvedeli, da se ima baš izvršiti neka goljufiga v Rotterdamu. Stvar se je naznanila policiji v Rotterdamu, ki je zaprt, ko so ravno hoteli nekega tujca oslepariti, pet teh sleparjev, štiri Galičane in jednega Rumuna.

Dunajska policija se je bila v tej stvari že obrnila do policije v Londonu, ki pa ni hotela pomagati, da bi goljufige zaprli, ker ni poškodovan noben Anglež. Zato se je moralo gledati, da jih drugod primejo.

— **Samomor.** V Dunajskem Novem mestu se je umoril neki Karol Zelenko, ki je imel znanje z neko mlado revno deklico, ki bi imela kmalu mati postati. Zadnji čas se pa seznanil z neko bogato deklico, katero bi bil rad vzela. Ker mu je prva ljubezen delala ovire, se je pa ustelil.

— **Ostanke ladije „Machichaco“** pred Santandrom, katera je že napravila toliko nesreče, so te dni popolnoma razstrelili. Dinamit se ni razletel in sploh ni bilo nobene nove nesreče. Skoro vse prebivalstvo je bilo bežalo iz mesta v gore, ko so ostanke ladije razstreljevali. Sedaj so se pa ljudje pomirili in povrnili so se na svoje domove.